

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum per eam simus liberati à reatu pœnæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quie in Christum qua
in 10. Et confirmatur
quia cum semper
per diabolum inique
vatur potestate sibi
data, aut semper
ex parte sua excedit
modum potestatis,
aut nunquam, quia
nunquam facit plus
quam sibi permitta-
tur facere.

¶ Ad hoc dicitur
quod non est hic ser-
mo de potestate dia-
boli absolute de qua
procedunt obiectio-
nes ingerentes du-
bium: sed de potesta-
te illa, qua quina ius-
ticia ob peccata nu-
musa diabolo, super
hominem relinquitur.
De qua in litera
dicitur, homo suo
peccato meruit, ut
in potestatem tradi-
retur diaboli, & rur-
sus, Deus per suam
iustitiam hominem
reliquerat potestati
diaboli. Infra huius
significum potestatis
hominem, non ca-
ditatio aliqua con-
tra Iesum Christum,
qui omnino expe-
ra: demerit illius,
quo homines sub
diabolica erant reli-
cti potestate. Excel-
sit ergo diabolus, ut
nimis diuine iusti-
tie, contra homi-
nem, imines potestatis
sue, dicit contra Chri-
stum processit: quam
vis non ecesserit ui-
res potestatis sibi p-
missis simpliciter, &
absolute. Vnde, licet
semper inique ura-
tur illa potestate, si-
ue absolute, siue ut
minister iustitiae (ga-
ex iniqua uoluntate
exequitur iustitiam,
non ut iustitiam exe-
quatur, sed ut suam
impleat malam uo-
luntatem) incitando
tamen & procuran-
do contra Christi
uia corpoream, sin-
gulari modo excel-
sit: quia contra alios
diuinae sententiae o-
pus iustitiae ex demeri-
to patienti origi-
nali saltem peccato
exercebat, quamuis
inique, contra Chri-
stum, nulla erat ratio
iustitiae, in quo nul-
lum omnino erat de-
meritum.

¶ In responsione ad
tertium, nota mate-
riam articuli tertij,
& solutionem cum
dicitur Ica p curiosis
& admirantibus, de
tanta libertate ac po-
testate diaboli in i-

uit sanctificatos in sempiternum, A
similiter etiam ubique extendi-
tur: sed liberatio a potestate dia-
boli, nec est ubique (quia in mul-
tis partibus mundi, adhuc sunt
idolatrae) nec etiam erit semper:
quia tempore Antichristi maxi-
me suam potestatem exercebit dia-
bolus in hominum nocentium
de quo dicitur 2. ad The. 2. quod
eius aduentus erit sicut operatio-
nem Satanę in omni uirtute, &
signis, & prodigiis mendacib. B
in omni seductione iniquitatis. ergo
videtur, quod passio Christi non sit
causa liberationi humani generis
a potestate diaboli.

SED CONTRA est, quod domi-
nus dicit Ioan. 12. imminente pas-
sione, Nunc princeps huius mundi
eicietur foras, & ego si exalta-
tus fuero a terra, omnia traham ad
meipsum. Est autem exaltatus a ter-
ra per crucis passionem. ergo per
eam diabolus est a potestate ho-
minum eiectus.

RESPON. Dicendum, quod cir-
ca potestatem, quam diabolus in
homines exercebat ante Christi
passionem, tria sunt consideranda.
Primum quidem, ex parte homi-
nis, qui suo peccato meruit, ut in
potestatem traderetur diaboli, per
cuius tentationem fieret supera-
tus. Aliud autem est ex parte Dei,
quem homo peccando offendit
rat, qui per suam iustitiam homi-
nem reliquerat potestati diaboli.
Tertium est, ex parte ipsius diabo-
li, qui sua nequissima uoluntate
hominem a consecutione salutis
impediabat. Quantum ergo ad
primum, homo est a potestate dia-
boli liberatus per passionem Chri-
sti, in quantum passio Christi est
causa remissionis peccatorum.
Quantum autem ad secundum
dicendum, quod passio Christi
nos a potestate diaboli liberauit,
in quantum nos Deo reconcilia-
uit, ut infra dicitur. ¶ Quantum
uero ad tertium, passio Christi
nos a diabolo liberauit, in quan-
tum in passione Christi excessit
modum potestatis sibi tradite a
Deo, machinando in mortem
Christi, qui non habebat meritum
mortis, cum esset absque peccato.
Vnde * Aug. dicit in 13. de Trin.
Iustitia Christi victus est diabo-
lus, quia cum in eo nihil morte
dignum inueniret, occidit eum
tamen, & utique iustum est, ut debi-
tores, quos tenebat, liberi dimittantur,
in eum credentes, quem
sine ullo debito occidit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod
non dicitur sic diabolus in homi-
nes potestatem habuisse, quasi

posset eis nocere, Deo non per-
mittente, sed quia iuste permit-
tebatur nocere hominibus, quos
tentando, ad suum consensum
perduxerat.

AD SECUNDUM dicendum, quod
diabolus etiam nunc potest qui-
dem Deo permittente homines tentare, quantum
ad animam, & uexare quantum ad corpus, sed ta-
men preparatum est homini remedium ex passio-
ne Christi, quo se potest tueri contra hostis impu-
gnationes, ne deducatur in interitum mortis eter-
ne. Et quicumque ante passionem Christi diabolo
resistebant, per fidem passionis Christi hoc facere
poterant, licet passione Christi nondum peracta.
Quantum autem ad aliquid, nullus poterat diaboli
manus euadere, ut si non descenderet in infernum
a quo post passionem Christi, se possunt homines
eius uirtute tueri.

AD TERTIUM dicendum, quod Deus permittit
diabolo posse decipere homines in certis personis,
temporibus & locis, secundum occultam rationem
iudiciorum suorum. Semper tamen per passio-
nem Christi, est paratum hominibus remedium se tu-
endi contra nequitias demonum, etiam tempore An-
tichristi: sed si aliqui hoc remedio uti negligant, nil
deperit efficacie passionis Christi.

ARTICULUS III.
Utrum per passionem Christi homines
sint liberati a pena peccati.

AD TERTIUM sic procedit.
Videtur, quod per passio-
nem Christi non sint hoies
liberati a pena peccati. Precipua
enim pena peccati est eterna da-
natio: sed illi, qui damnati erant
in inferno pro suis peccatis, non
sunt per Christi passionem libe-
rati, quia in inferno nulla est re-
demptio: ergo uidetur quod pas-
sio Christi non liberauit homi-
nes a pena peccati.

¶ 2. Præter illis, qui sunt liberati a reatu
peccati, non est aliqua pena ini-
iungenda: sed penitentibus iniun-
gitur pena satisfactoria. non er-
go per passionem Christi sunt
homines liberati a reatu peccati.

¶ 3. Præter. Mors est pena peccati,
secundum illud 1. cor. 6. Stipen-
dia peccati mors: sed adhuc post
passionem Christi homines mo-
riuntur: ergo per passionem Christi, non
sunt hoies liberati a reatu peccati.

SED CONTRA est, quod dicitur Ier. 31.
Vere languores nostros ipse tulit
& dolores nostros ipse portauit.

RESPON. Dicendum, quod per pas-
sionem Christi liberati sumus a
reatu peccati dupliciter. Vno modo
directe, in quantum, scilicet passio Christi
fuit sufficiens & super abundans
satisfactio pro peccatis totius huma-
ni generis. Exhibita autem satisfactio
ne sufficiens tollit reatum peccati. Al-
io modo, indirecte, in quantum, scilicet pas-
sio Christi est causa remissionis
peccati, in quo fundatur reatus peccati.

Tertia S. Thoma.

do apparente: regnat enim in terra plus quam Christus, in tantum creuit secta Machometi, & Christianorum iniquitas.

¶ Super Quæstionis quadragesime nonę, Articulum tertium. Itulus, clarus. In corpore una conclusio: Per passionem Christi liberati sumus a reatu peccati dupliciter, scilicet, directe & indirecte. Probatur quo ad primam partem: quia passio Christi est satisfactio superabundans pro pena totius mundi. Quo ad secundam, quia passio Christi liberauit a peccato quo homo meretur penam. Aduerte hic, quod liberatio primo modo respicit penam temporalem, siue hic, siue in alia uita debitam; liberatio uero secundum modo respicit penam æternam, a qua per passionem Christi liberamur, dum a seruitute peccati originalis, & mortalis redimimur. Vtrique siquidem peccato debetur pena æterna: sed ablato tam originali, quam mortali peccato, tollitur ex consequenti reatus æternæ penæ peccati concomitans. In responsione ad secundum nota calcem responsionis, & percipere, quanta sit uis poenitentiae sacramentalis, quæ scilicet a sacerdote imponitur in sacramento poenitentiae.

X 2 Ope.

1. d. 19. art. 2.
& 3. sub 2.
2. d. 19. art. 3.
& 4. d. 19. art. 4.
1. d. 19. art. 5.
1. d. 19. art. 6.
1. d. 19. art. 7.
1. d. 19. art. 8.
1. d. 19. art. 9.
1. d. 19. art. 10.

Operatur siquidem vltra vires suas, dum parua innixa satisfactio Christi sufficiens inuenitur, ac si esset maior.

do passioni Christi non coniunguntur, effectum eius percipere non possunt.

AD SECUNDVM dicendum, qd (sicut supra dictu est) ad hoc quod consequamur effectum passionis Christi, oportet nos ei configurari. Configuramur autem ei in baptismo sacramentaliter, secundum illud Rom. 6. Consepulti sumus ei per baptismum in mortem, unde baptizatis nulla poena satisfactoria imponitur, quia sunt totaliter liberati per satisfactionem Christi. Quia uero Christus semel tantum pro peccatis nostris mortuus est (ut dicit 1. Pet. 3.) ideo non potest homo secundario configurari morti Christi per sacramentum baptismi, unde oportet, quod illi qui post baptismum peccant, configurentur Christo patienti per aliquid penalitatis uel passionis, quam in seipsis sustineant, qua tamen multo minor sufficit, quam esset condigna peccato cooperante satisfactione Christi.

AD TERTIVM dicendum, quod satisfactio Christi habet effectum in nobis, in quantum incorporamur ei, ut membra suo capiti, sicut supra dictum est. Membra autem oportet capiti conformari, & ideo sicut Christus primo quidem habuit gratiam in anima cum passibilitate corporis, & per passionem ad gloria immortalis peruenit, ita & nos qui sumus membra eius, per passionem ipsius liberamur quidem a reatu cuiuslibet poenae: ita tamen quod primo recipimus in anima spiritum adoptionis filiorum, quo ascribimur ad hereditatem gloriae immortalis, adhuc corpus passibile & mortale habentes: postmodum uero configurati passionibus, & morti Christi, in gloriam immortalem perducimur, secundum illud Aposto. Roman. 8. Si filij, & heredes: haeredes quidem Dei, coheredes autem Christi: si tamen compatimur, ut & conglorificemur.

Super Quaestiois quadragesima nona Articulum quartum.

Italus claus.

In corpore uero conclusio: Passio Christi est causa nostra reconciliacionis ad Deum dupliciter scilicet, redimendo a peccato, & ut sacrificium. Omnia clara sunt in litera.

In responsione ad secundum declaratur, quomodo intelligitur Deum placatum, ex parte scilicet nostri: mutatio enim in nobis non in Deo inuenta est: ex qua Deus placatus dicitur.

Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, non ergo uidetur, quod per passionem Christi sumus reconciliati Deo, ita quod de nouo nos amare inciperet.

3 Praeterea. Passio Christi impleta est per homi-

AD PRIMVM ergo dicendum, quod passio Christi fortitur effectum suum in illis, quibus applicatur per fidem & charitatem, & per fidei sacramenta. & ideo damnati in inferno, qui predicto modo

nes Christum occiderunt, qui ex hoc grauius Deum offenderunt, ergo passio Christi est magis causa indignationis, quam reconciliacionis Dei.

SED CONTRA est, quod Aposto. dicit Rom. 6. Reconciliati sumus Deo per mortem filij eius.

RESPON. Dicendum, quod passio Christi est causa reconciliacionis nostrae ad Deum dupliciter. Vno modo, in quantum remouit peccatum per quod homines constituuntur inimici Dei, secundum illud Sap. 14. Similiter odio sunt Deo impius & impietas eius. & in psal. 6. Odisti oes qui operantur iniquitatem. Alio modo, in quantum est sacrificium Deo acceptissimum: est enim hoc proprie sacrificij effectus, ut per ipsum placetur Deus: sicut cum homo offensam in se commissam remittit propter aliquod obsequium acceptum, quod ei exhibetur, unde dicit 1. Reg. 26. Si Dominus incitat te aduersum me, odoretur sacrificium. & similiter tantum bonum fuit, quod Christus uoluntarie passus est, & propter hoc bonum in natura humana inuentum, Deus placatus est super omni offensa generis humani, quantum ad eos, qui Christo passio coniunguntur, secundum modum praemissum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Deus diligit omnes homines, quantum ad naturam, quam ipse fecit: sed odit omnes quantum ad culpam, quam contra eum homines committunt, secundum illud Eccl. 12. Altissimus odio habet peccatores.

AD SECUNDVM dicendum, quod passio Christi non dicitur quantum ad hoc Deo nos reconciliasse, quod de nouo nos amare inciperet, cum scriptum sit Hier 31. In charitate perpetua dilexi te: sed quia per passionem Christi, sublata est odij causa, tum per ablationem peccati, tum per recompensationem acceptabilioris boni.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut occisores Christi homines fuerunt, ita & Christus occisus: maior autem fuit charitas Christi patientis, quam iniquitas occisorum. Et ideo passio Christi magis ualuit ad reconciliandum Deum toti humano generi, quam ad prouocandum ad iram.

ARTICVLVS IIII.

Utrum per passionem Christi sumus Deo reconciliati.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod per passionem Christi non sumus Deo reconciliati. Reconciliatio enim non habet locum inter amicos: sed Deus semper dilexit nos, secundum illud Sapient. 11. Diligis omnia quae sunt, & nihil odisti eorum quae fecisti, ergo passio Christi non re-

conciliauit nos Deo. 2 Praeterea. Non potest idem esse principium & effectus: unde gratia, quae est principium merendi, non cadit sub merito: sed dilectio Dei est principium passionis Christi, secundum illud Ioan. 3.

2 Praeterea. Ante passionem Christi, Helias raptus est in celum, ut dicitur 4. Regum 2. sed effectus non praecedit causam, ergo uidetur, quod apertio ianuae celestis

ARTICVLVS V.

Utrum Christus sua passione aperuit nobis ianuam caeli.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, quod Christus sua passione non aperuit nobis ianuam caeli. Dicitur enim Proverb. 11. Seminanti iustitiam, merces fidelis: sed merces iustitiae est introitus regni caelestis, ergo uidetur quod sancti patres qui operati sunt opera iustitiae, fideliter consecuti essent introitum regni caelestis, etiam absque Christi passione. non ergo passio Christi est causa apertiois ianuae regni caelestis.

2 Praeterea. Ante passionem Christi, Helias raptus est in celum, ut dicitur 4. Regum 2. sed effectus non praecedit causam, ergo uidetur, quod apertio ianuae celestis

Super Quaestiois quadragesima nona Articulum quintum.

Italus claus ex confusione Ecclesiae uentis ista parabolica locutione. Vocat enim caeli ianuam per similitudinem ad ianuam fructuum (qui est impedire, uel expeditam reddere penetratione interiorum) fructiois diuinae confectionem: ita quod aperiri caeli ianuam est expeditam facere confectionem aeternae beatitudinis, quae nulli ante Christi passionem concessa est.

In corpore articuli una est conclusio: Per passionem Christi aperta est ianuam regni caelestis. Probatur dupliciter. Primo: tollere peccata humana, quo ad culpam & poenam omnem.

Sup. q. 49. ar. 4. co. & 3. d. 19. ar. 5. q. 1. & op. 60. c. 18

Alia ad reconciliandum Deo totum humanum genus.

d. 18. ca. 1. d. 19. ca. 1. d. 4. ca. 1. d. 9. ca. 1.